

GEDRAGSCODE CONSUMPTIEF KREDIET
vastgesteld door de Nederlandse Vereniging van Banken

1 Begrippen

Aflossingscapaciteit

Het bedrag dat de consument maandelijks als kredietvergoeding en/of aflossing op een krediet kan betalen zonder onder de leennorm te komen

Bank:

Een lid van de NVB

BKR:

Bureau Kredietregistratie, gevestigd te Tiel

Basishuur:

Het gedeelte van de rekenuur dat volgens de Wet op de huurtoeslag voor rekening van de huurder blijft

Consument:

Een natuurlijk persoon die anders dan in de uitoefening van een beroep of bedrijf handelt

KiFiD:

Het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening, gevestigd te 's Gravenhage

Krediet:

Het door een bank aan een consument verschaffen van een geldsom ter zake waarvan de consument gehouden is een of meer betalingen te verrichten

Kredietbemiddelaar:

Een natuurlijk persoon, niet in dienst van de bank, of een rechtspersoon die in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf als tussenpersoon werkzaamheden verricht gericht op het tot stand brengen of beheren van overeenkomsten inzake consumptief krediet, waarop de gedragscode van toepassing is

NVB:

De Nederlandse Vereniging van Banken, gevestigd te Amsterdam

NIBUD:

Nederlands Instituut voor Budgetvoorlichting, gevestigd te Utrecht

Woningfinanciering:

Een financiering, verstrekt aan de consument voor de verwerving, verbouwing of herfinanciering van een voor eigen bewoning bestemd in een van de landen van de Europese Unie gelegen registergoed tot zekerheid waarvoor hypotheek op dat registergoed is of wordt gevestigd ten behoeve van de financier

2 Doel van de gedragscode

Het doel van de gedragscode is te bevorderen dat de banken op een verantwoorde wijze krediet verlenen aan consumenten, mede ter voorkoming van overkreditering.

3 Reikwijdte

Deze gedragscode is van toepassing op kredieten hoger dan € 1.000, - en lager dan € 75.000, - die een bank aan consumenten aanbiedt.

4 Uitzonderingen

De artikelen 5,6 en 7 van de gedragscode zijn niet van toepassing op:

- a. woningfinancieringen, voor zover dit hypothecaire financieringen betreft;
- b. kredieten waarbij is overeengekomen dat geen van de ter zake verschuldigde betalingen van de consument later plaatsvindt dan drie maanden na de kredietverstrekking;
- c. kredieten met als zekerheid een hypotheek op een voor eigen bewoning bestemd registergoed van de consument, mits de bank het krediet verleent met inachtneming van de normen voor het vaststellen van de leencapaciteit van de Gedragscode Hypothecaire Financieringen, vastgesteld door het Contactorgaan Hypothecair Financiers;
- d. kredieten, gecureerd door zakelijke zekerheden op goederen van de consument, waarmee inkomen kan worden gegenereerd;
- e. kredieten, gecureerd door zakelijke zekerheden op goederen van de consument, als de consument de lasten van het krediet kan blijven voldoen uit door de bank aan hem ter beschikking te stellen gelden;
- f. kredieten aan consumenten, studerend aan een MBO-, HBO-, WO of een daarmee vergelijkbare instelling;
- g. kredieten, waarop toepassing van deze artikelen bezwaarlijk is voor de consument, mits de consument aan de bank aantoonbaar voldoende inkomstenbronnen en/of vermogen te beschikken, en waarop de systematiek van de normen van deze gedragscode niet goed toepasbaar is, en ten aanzien waarvan de bank aan de consument voor het aangaan van de overeenkomst betreffende het krediet voldoende gemotiveerd meedeelt dat de normen van de gedragscode niet van toepassing zijn en deze motivering vastlegt.

De bank handelt ook bij deze kredieten in het belang van de consument.

5 Basisnorm

Ter voorkoming van overkreditering hanteert de bank bij de beoordeling van de financiële positie van de consument basisnormen. Deze basisnormen worden, na advies van het NIBUD, jaarlijks in december door de NVB vastgesteld. Deze basisnormen worden op 1 april van het daarop volgende jaar van kracht.

6 Leennorm

De bank hanteert bij de beoordeling van de financiële omstandigheden van de consument ook een leennorm. Deze leennorm is het bedrag dat de consument na aftrek van vaste lasten altijd voor levensonderhoud ter beschikking moet hebben. De leennorm is de uitkomst van de volgende formule:

$0,15 \times (\text{het netto-inkomen van de consument verminderd met de basisnorm en de basishuur})$ vermeerderd met de basisnorm.

Voor netto-inkomens vanaf € 3.000,- per maand geldt ten minste de leennorm voor netto-inkomens van € 3.000,-.

7 Beoordeling aflossingscapaciteit

De bank gaat bij de beoordeling van de aflossingscapaciteit van de consument uit van een maandelijkse betaling door de consument van ten minste 2% van de kredietlimiet (bij doorlopend krediet) of van ten minste 2% van de krediet som (bij aflopend krediet), ook als de werkelijke periodieke betaling door de consument kleiner is. De bank zal eventueel reeds aan de consument verstrekte consumptieve kredieten herberekenen volgens dezelfde norm om de daaruit voortvloeiende verplichtingen van de consument vast te stellen. Als aan de consument een woningfinanciering is verstrekt, zal de bank bij het bepalen van de aan die woningfinanciering verbonden lasten bij:

*een bruto-inkomen van de (gezamenlijke) consument(en) van twee maal modaal of hoger uitgaan van de bruto lasten per maand, verminderd met 30%;

*een bruto-inkomen van de (gezamenlijke) consument(en) van minder dan twee maal modaal uitgaan van de bruto lasten per maand, verminderd met 25%.

Onder modaal inkomen wordt verstaan het bruto modaal jaar inkomen voor het jaar waarin de consument het krediet aanvraagt, zoals dat jaarlijks door de Rijksoverheid en het Nibud wordt gepubliceerd op basis van CPB cijfers. De NVB stelt het bruto modaal inkomen per maand, en het hiervan afgeleide netto modaal inkomen per maand, jaarlijks vast. Deze worden op 1 april van kracht in het betreffende jaar.

De bank mag in plaats van het in hiervoor gestelde bij het bepalen van de aan een woningfinanciering verbonden lasten ook uitgaan van de netto-lasten per maand van de woningfinanciering op basis van een annuïtair aflossingsschema van het bedrag van de (resterende) woningfinanciering berekend over een periode van 30 jaren, op basis van artikel 6 lid 5 van de Gedragscode Hypothecaire Financieringen (NVB gedragscode).

8 Bepaling netto-inkomen

Het netto-inkomen van de consument bestaat uit inkomstenbronnen met een bestendig karakter, herrekend naar maandbasis, waarin niet worden meegenomen: zorgtoeslag, vakantiegeld, kinderbijslag, reiskostenvergoeding, tegemoetkoming schoolkosten en belastingteruggave ziektekosten.

9 Informatie over de basis- en leennorm

De bank zal op eerste verzoek van de consument kosteloos aan hem informatie over de basis- en leennormen verschaffen. De geldende basis- en leennormen staan ook op www.nvb.nl.

10 Relatie consumptief krediet en woningfinancieringen

De bank zal aan de consument geen krediet volgens de normen van deze gedragscode verstrekken (mede) bestemd voor de aankoop van een voor eigen bewoning bestemd in een van de landen van de Europese Unie gelegen registergoed als door het krediet de normen van de Gedragscode Hypothecaire Financieringen, vastgesteld door het Contactorgaan Hypothecair Financiers, worden overschreden.

11 Toetsing en melding BKR

De bank zal bij een kredietaanvraag de consument toetsen bij het BKR en achterstanden in overeenstemming met de reglementen van BKR melden bij BKR.

12 Overleg bij financiële problemen

Als een consument zijn verplichtingen uit hoofde van een aan hem verstrekt krediet niet, niet tijdig of niet behoorlijk nakomt, zal de bank in contact treden met de consument om te bezien of het mogelijk is een redelijke en voor de bank en de consument acceptabele oplossing te vinden voor het krediet.

13 Kredietbemiddelaar

De bank zal schriftelijk met een kredietbemiddelaar, die voor hem bemiddelt voor kredieten, waarop de gedragscode van toepassing is, overeenkomen dat ook hij de gedragscode dient na te leven.

De bank zal de kredietbemiddelaar, die de gedragscode niet naleeft, schriftelijk verzoeken de gedragscode na te leven.

De bank zal een kredietbemiddelaar niet meer voor zich laten bemiddelen als de kredietbemiddelaar ondanks herhaalde waarschuwingen in gebreke blijft de gedragscode na te leven.

14 Klachten

Bij niet-naleving door een bank van een of meer bepalingen van de gedragscode kan de consument zich wenden tot de bank.

Als er geen passende oplossing wordt gevonden, kan een consument de klacht voorleggen aan KiFiD.

De indiening, behandeling en afdoening van een klacht door KiFiD geschiedt met inachtneming de reglementen van KiFiD.

15 Tijdstip van inwerkingtreding

De gedragscode treedt in werking op 1 januari 2012

Deze gedragscode is gedeponereerd ter griffie van de Rechtbank te Amsterdam onder nummer .....

TOELICHTING GEDRAGSCODE CONSUMPTIEF KREDIET

Inleiding

De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) heeft een gedragscode voor consumptief krediet vastgesteld. De bedoeling daarvan is dat aan de consument verantwoord krediet wordt verleend. De gedragscode bevat normen die tot doel hebben te kunnen vaststellen of kredietverlening verantwoord is. De consument moet zijn inkomsten en lasten naar waarheid aan de bank opgeven en de vragen van de bank correct beantwoorden. De bank kan dan een inschatting maken of het gevraagde krediet verantwoord verleend kan worden. De normen worden jaarlijks door de Nederlandse Vereniging van Banken vastgesteld na advies van het NIBUD. Het NIBUD is een onafhankelijk instituut voor budgetvoorlichting.

Artikel 1 Begrippen

In dit artikel staan begrippen die van belang zijn om de gedragscode goed te kunnen begrijpen.

De gedragscode geldt alleen voor particuliere consumenten. Handelt de kredietnemer in de uitoefening van een beroep of bedrijf dan geldt de gedragscode niet.

Artikel 2 Doel van de gedragscode

Her doel van de gedragscode is het bevorderen van verantwoorde kredietverlening door banken, mede ter voorkoming van te hoge schulden van de consument.

Artikel 3 Reikwijdte

De gedragscode geldt voor kredieten die hoger zijn dan € 1.000, - en lager dan € 75.000, - die de banken aan consumenten aanbieden. De benedengrens van € 1.000, - is opgenomen om te voorkomen dat banken bij kleine kredieten allerlei gegevens van de consument moeten opvragen en deze toetsen aan de normen. Kleine kredieten zouden daardoor relatief duur worden. Een klein krediet is bv een krediet op een betaalrekening. Het bedrag van €1.000, - sluit ook aan bij het bedrag van €1.000, - in artikel 32 van de Wet op het consumentenkrediet. De bovengrens van € 75.000, - staat ook in de nieuwe richtlijn voor krediet aan consumenten van de Europese Unie. In artikel 4 staat een aantal uitzonderingen, waarin de gedragscode niet van toepassing is.

Artikel 4 Uitzonderingen

In dit artikel is een aantal uitzonderingen opgenomen voor kredietvormen, waarop de normen van de gedragscode niet van toepassing zijn. De aard van die kredieten is zodanig dat toepassing van de normen verlening van deze kredieten zou bemoeilijken of onmogelijk maken, zonder dat daarmee het doel van deze code wordt gediend.

Denk aan kredietverlening aan studenten die daarmee hun studie deels bekostigen. Of aan een krediet waarmee de aankoop van een vakantiehuisje wordt betaald.

De uitzonderingen betreffen in het bijzonder:

* woningfinancieringen. De banken hanteren voor woningfinancieringen de Gedragscode Hypothecaire Financieringen. De normen van deze gedragscode zijn zodanig dat bij toepassing daarvan kredietverlening verantwoord is. Deze gedragscode is te vinden op www.nvb.nl.

- * kredieten met een looptijd korter dan drie maanden. Deze uitzondering betreft in het bijzonder een kortdurende roodstand op betaalrekeningen. De uitzondering sluit ook aan bij de wettelijke regeling van consumptief krediet;
- * kredieten met als zekerheid een hypotheek op de eigen woning van de kredietnemer mits de kredietnemer bij de kredietverlening de normen van de Gedragscode Hypothecaire Financieringen in acht neemt. Deze normen zijn zodanig dat bij toepassing daarvan kredietverlening verantwoord is;
- * effectenkredieten en kredieten voor de aankoop van bv een beleggingspand. Deze uitzondering betreft kredieten voor aankoop van zaken die geld opbrengen of kunnen opbrengen en in die zin niet als consumptief krediet kunnen worden aangemerkt;
- * kredieten waarbij de overwaarde van de woning wordt gebruikt (opeethypotheek) mits de lasten daarvan redelijkerwijs kunnen worden voldaan uit krediet van de bank;
- * studentenkredieten. Het is gebruik dat aan studenten kleine kredieten op studentenrekeningen of grotere kredieten om een studie te kunnen betalen worden verleend op basis van het verwachte toekomstige inkomen;
- * kredieten in bijzondere gevallen. Een voorbeeld daarvan is een krediet aan een consument met weinig inkomen maar die op korte termijn een uitkering van een verzekering krijgt. Een ander voorbeeld is een krediet aan een consument met weinig inkomsten uit arbeid maar met een groot vermogen, dat inkomsten oplevert.

De bank moet ook bij de hierboven genoemde kredieten in het belang van de consument vaststellen of de kredietverlening verantwoord is.

Artikel 5 Basisnorm

De banken hanteren bij het vaststellen of krediet verantwoord is een basisnorm, die jaarlijks door de NVB wordt vastgesteld na advies van het NIBUD. Bij het bepalen van de hoogte van de basisnorm wordt onderscheid gemaakt naar vier typen huishoudens: alleenstaand, alleenstaand met kinderen, gehuwd/ samenwonend en gehuwd/samenwonend met kinderen. De basisnorm is het minimumbedrag dat een bepaald type huishouden voor levensonderhoud ter beschikking moet hebben. Als het netto-inkomen beneden die norm ligt, is er geen ruimte om consumptief krediet te krijgen. De basisnorm wordt jaarlijks door de Nederlandse Vereniging van Banken vastgesteld in december en geldt vanaf 1 april in het daarop volgende jaar. Bij het bepalen van de basisnorm wordt de normwoonlast gebruikt van het NIBUD.

De geldende basisnormen zijn terug te vinden op de website van de NVB.

Artikel 6 Leennorm

Met het stijgen van het inkomen gaan consumenten in zijn algemeenheid op ruimere voet leven. De consument koopt een duurdere auto en gaat meer of verder op vakantie. Bij de kredietverlening wordt daarmee rekening gehouden. Naast de basisnorm dient ten minste 15% van het netto-inkomen, na aftrek van de normwoonlast en de basisnorm, voor levensonderhoud beschikbaar te zijn.

De leennorm is dus afhankelijk van het type huishouden en het inkomen.

Onder vaste lasten worden in ieder geval verstaan: de werkelijke woonlasten, te betalen alimentatie en financieringslasten. De werkelijke woonlasten bestaan uit het netto-huurbedrag (huur minus huurtoeslag) of uit de netto-financieringslasten (betaalde rente voor de eigenwoningfinanciering minus belastingteruggave, aflossing, premie kapitaalverzekering, inleg banksparen) van de woning.

In overeenstemming met artikel 7 van de gedragscode wordt bij het bepalen van de aan de woningfinanciering verbonden lasten bij:

- een bruto-inkomen van de (gezamenlijke) consument(en) van twee maal modaal of hoger uitgegaan van de bruto lasten per maand, verminderd met 30%
- een bruto-inkomen van de (gezamenlijke) consument(en) van minder dan twee maal modaal uitgegaan van de bruto lasten per maand, verminderd met 25%

Andere vaste lasten die doorgaans deel uitmaken van het huishouden zijn verwerkt in de normen van het NIBUD.

Ter voorkoming van misverstand: de bank is altijd vrij om een krediet niet te verstrekken, ook al wordt aan de normen van de gedragscode voldaan.

Artikel 7 Beoordeling aflossingscapaciteit

De bank gaat bij de beoordeling van de aflossingscapaciteit van de consument ervan uit dat de consument ten minste 2% per maand van de krediet som of de kredietlimiet kan betalen. Ook hiermee wordt voorkomen dat de consument krediet krijgt dat hij niet kan terugbetalen. Als de consument nog ander consumptief krediet heeft, wordt daarvoor dezelfde norm van 2% per maand gehanteerd.

Onder bruto lasten van een woningfinanciering worden verstaan:

- * te betalen rente;
  - * contractuele aflossingen;
  - * contractuele betalingen van premie voor (een) aan de woningfinanciering gekoppelde kapitaalverzekering(en);
  - * contractuele betalingen van inleg van (een) aan de woningfinanciering gekoppelde spaar- en/of beleggingsrekening(en);
  - * erfpachtcanon/retributie/liggelden bij woonboten.
- (Risicopremie overlijdensrisicoverzekering behoeft niet in aanmerking te worden genomen)

Artikel 8 Bepaling netto-inkomen

a. Voor de bepaling van het netto-inkomen van de consument worden de volgende inkomstenbronnen in beginsel in aanmerking genomen:

- * inkomen uit een vaste arbeidsovereenkomst;
- * inkomen uit pensioen;
- * inkomen op grond van AOW;
- * vaste 13de maand;
- * heffingskorting partner;
- * inkomen op grond van een wachtgeldregeling, Wia, Wajong of een andere, soortgelijke regeling.

b. Voor de bepaling van het netto-inkomen kan de bank de volgende inkomstenbronnen in aanmerking nemen, als zij naar het oordeel van de bank een bestendig karakter hebben:

- * werkgeverstoelage;
- * provisie;
- * overwerkvergoeding.

c. Als de consument recht heeft op teruggave van inkomstenbelasting op grond van betaalde rente voor een eigenwoningfinanciering, kan de bank het bedrag van de teruggave beschouwen als inkomstenbron dan wel salderen met de betaalde rente.

d. Voor consumenten die geen bestendig inkomen genieten uit arbeid, zoals zelfstandige ondernemers en freelancers, bepaalt de bank per geval welk deel van het inkomen een bestendig karakter draagt.

Artikel 9 Informatie over de basis- en leennormen

De bank verstrekt op verzoek van de consument aan hem informatie over de basis- en leennormen. Deze normen en deze gedragscode zijn ook te raadplegen op de website van de NVB: www.nvb.nl.

Artikel 10 Relatie consumptief krediet en woningfinancieringen

In dit artikel is bepaald dat de bank geen krediet zal verlenen (mede) voor de financiering van de aankoop van een woning als daardoor de normen van de Gedragscode Hypothecaire Financieringen worden overschreden. De reden hiervan is dat het wenselijk is te voorkomen dat een consument meer krediet voor de financiering van de aankoop van zijn eigen woning opneemt dan volgens de normen van de Gedragscode Hypothecaire Financieringen verantwoord wordt geacht. Uit dit artikel volgt dat een bank nagaat of van een dergelijke situatie sprake is.

Artikel 11 Toetsing en melding bij BKR

De bank is wettelijk verplicht kredietaanvragen te toetsen bij het BKR en kredietverstrekkingen en achterstanden daarop bij het BKR te melden.

Artikel 12 Overleg bij financiële problemen.

Als er problemen zijn met betalingen op het krediet of die problemen dreigen te ontstaan, treedt de bank in contact met de klant. Uiteraard doet ook de consument er in dergelijke situaties goed aan om direct contact op te nemen met de bank. Er kan dan bekeken worden of er een voor beide partijen acceptabele oplossing voor de problemen gevonden kan worden.

Artikel 13 Kredietbemiddelaar

Als de bank kredieten verstrekt door tussenkomst van een kredietbemiddelaar, verplicht de bank de kredietbemiddelaar deze gedragscode na te komen.

Artikel 14 Klachten

Als de consument klachten heeft over de naleving van de gedragscode door de bank, dient hij zich in eerste instantie tot de bank te wenden.

Als er geen oplossing gevonden wordt, kan de consument de klacht voorleggen aan het onafhankelijke Klachteninstituut Financiële Dienstverlening in Den Haag.

Artikel 15

De gedragscode geldt alleen voor kredieten die na de datum van inwerkingtreding worden verstrekt.